

DEL AV SÖDERKÖPING 2:32 M.FL. FÖRETAGSPARK AKVEDUKTEN

Reflektioner/landskapsbedömning efter platsbesök 2016-09-01

/Tobias Noborn

Radar arkitektur & planering AB

LANDSKAPETS KARAKTÄR

Landskapet är ett svagt böljande odlingslandskap. Den överordnade karaktären är ett mosaiklandskap där odlingslandskapets utbredning bryts av bergsknallar med förhållandevis kraftig kupering – skogsbeklädda, ofta med kal hållmark på toppen.

Exploateringsområdet ligger i ett väl avgränsat landskapsrum som på ett tydligt sätt avgränsas av de markanta bergsknallarna där den böljande jordbruksmarken tar slut. Jordartskartan ger på så sätt en tydlig bild av landskapets beståndsdelar – det marken består av – det ger också grunden till karaktären. Bebyggelsen ligger utselutande på moränkullar knutna till höjdlägen eller övergångszonen mellan lera och morän.

Landskapet präglas av ett aktivt jordbruk vid god hävd – alla marker är brukade och gårdar och bebyggelse är välskötta – det är en rik bygd.

I sydost avgränsas landskapsrummet av Ramunderberget och Borgarberget. Här finns fornborgar som minner om en tid i historien då höjderna var tillflyktsort i orostider. Borgarna ingår i ett större system av försvarsanläggningar kring förkastningen som löper i ost-västlig riktning norr om Göta kanal.

KÄNSLIGHET

Kommentarer till karta i bilaga 1 till ”Startpromemoria för planläggning av del av Söderköping 2:32 m.fl., företagspark Akvedukten”

Skala och struktur

Landskapet har en skala och en struktur där bebyggelse och infrastruktur underordnar sig landskapet – med bebyggelse i kanterna uppe på moränmark. Etablering på odlingsmarken innebär ett *strukturbrott*. Beroende på hur bebyggelsen utformas med omgivande kör- och uppställningsytor kan det också innebära *skalbrott*.

Strukturen handlar också om vägar och bebyggelse som ligger inplacerade på landskapets villkor och som följer den böljande topografin. Att plana ut områden för verksamhetsändamål kommer att innebära terrasseringar. Här finns risk för både *skal- och strukturbrott* beroende på hur höjdskillnader hanteras. Visualiseringar, 3D-studier, modellstudier m.m. kan belysa och förutse effekterna

RADAR

Landskapsbild/landskapskaraktär

Landskapsrummet mellan bergsknallarna kommer att påverkas/omvandlas i mycket hög grad med effekter på *landskapsbild/landskapskaraktär*. Effekten är dock begränsad till landskapsrummet som upplevs på färd genom området från länsvägen, från omgivande gårdar samt från omgivande bergsknallar. Det kan därmed också ha effekter på *friluftslivet*.

Strukturuomvandling

I utkanter av städer och intill betydande trafikleder sker allmänt sett en strukturuomvandling i Sverige, där bl.a. jordbruksmark omvandlas till verksamhetsområden. Det råder dock konkurrens om denna mark. Områdena är intressanta för såväl närrecreation, tätortsutveckling med bostäder samt ett förändrat jordbruk med bl.a. hästhållning och närodlade grönsaker och köttproduktion. Effekterna av strukturuomvandlingen kan vara långtgående och svårförutsägbara. Denna typ av områdesomvandling handlar om hela tätortens strategi för utveckling i enlighet med plan- och bygglagens skrivelser om sammantaget lämpligaste markanvändning.

Förändrade funktionella samband

Omdragning av länsvägen innebär förändrade funktionella samband i landskapsrummet. Det kan få effekter utanför planområdet som inte har kunnat studeras.

ANPASSNINGAR AV EXPLOATERING

Genom att flytta den gröna zonen i exploateringsskissen åt sydväst, så att den centrerar sig kring ladan, undantar man den svåraste delen av landskapet – den mjuka höjden/åsen där ladan ligger. Genom att hålla bebyggelse och plangjorda ytor ifrån åsen undviker man kostsamma massflyttningar och onaturliga terrasseringar och schakter/slänter i åsen.

POTENTIAL

Dagvattenhantering

I samband med att flytta grönytan åt sydväst kan också krongiket flyttas med, och utveckla den till ett damm-/våtmarkssystem som kan hantera dagvatten som skapas i området, för både rening och fördröjning. En bonuseffekt är ökad biologisk mångfald i ett delvis artfattigt odlingslandskap – flera ekosystemtjänster på samma gång.

Alléer

Vikbolandet har en historia med stora mäktiga gårdar som varit starka p.g.a. goda jordar. Här finns alléer som ett naturligt inslag mellan länsvägen och gårdstunet. Det finns också träd- och vegetationskantade diken i landskapet. Alléträd och vegetation kan på ett medvetet sätt mildra skal- och strukturbrott och anknyta till landskapets tidsdjup.

METODIK

Bedömningen är gjord utifrån Radars/Callunas (m.fl.) metodik för bedömning av förändringar i landskapet ("Landskap i långsiktig planering" Trafikverket 2011). Följande begrepp används för effektbedömning:

